

продуктивность коров с 2100 до 3000 кг в среднем, уровень рентабельности производства молока - до 29,6% [2].

С учетом завоза высокопродуктивных животных зарубежной селекции, осуществления крупномасштабной селекции, 100% охвата поголовья искусственным осеменением, внедрения методов трансплантации эмбрионов в течение трех последующих лет удельный вес племенных животных достигнет 10%, а к 2016 г. – 20%, необходимых для расширенного воспроизводства стада.

Реализация этих мер будет способствовать насыщению внутреннего рынка молочной продукцией, загрузке мощностей предприятий переработки, а по производству мяса республика не только обеспечит внутреннюю потребность, но и стабильный выход на внешний рынок.

Один из прорывных проектов направлен на развитие семеноводства. В настоящее время семенами удовлетворяется лишь 17% потребности. Начиная с 2009 г. создаются семеноводческие линии, закупается оборудование. К 2014 г. планируется обеспечить 53% потребности рынка в оригинальных семенах.

В сельскохозяйственном производстве Казахстана особо острая проблема - дефицит поливной воды, решить которую сможет организация инжинирингового центра по проектированию и изготовлению систем орошения, в основу которых будут положены отечественные и зарубежные разработки.

Рассматривая инновации в аспекте внедрения достижений науки и передового опыта в агропромышленное производство, можно заключить, что инновационная деятельность, обеспечивая выход науки в практику, формирует материальную среду и экспериментальную базу для апробации научных идей и результатов.

Аграрлық секторда инновацияларды енгізу әсерінің бағасы есепті әдіспен берілген.

Расчетным методом дана оценка эффекта от внедрения инноваций в аграрном секторе.

The settlement method gives an estimation of effect from introduction of innovations in agrarian sector

1. Алексеев В.В., Агаев Б.В., Сагдеев М.А. Агропромышленный менеджмент. - М.: ООО "ДеКА", 2007. - с. 121.

2. Стратегия индустриально-инновационного развития Республики Казахстан на 2003-2015 годы.

ӘОЖ 330,322 (574)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ИНВЕСТИТОРЛАРҒА ҚОЛАЙЛЫ ЖАҒДАЙ ТУҒЫЗУ МҮМКІНШІЛІКТЕРІ

THE DEVELOPMENT OF CLIMATE FOR FOREIGN INVESTORS IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

**Үмбетжан Ж.
Zh. Umbetzhana**

Қазақ ұлттық аграрлық университеті

Еліміздің инвестициялық аспектісі ірі салымдарды қаржыландыру үшін жағдайлар жасауға, тауар өндіру және қызмет етуді жоғары тиімділікпен нарық қатынастары субъектілері сұраныстарына сәйкес ұлғайтуға бағытталуы тиіс. Қазақстан экономикасын

тұрақтандыру және дамытудың маңызды жолдарының бірі – инвестициялық саясатты жетілдіру, инвестициялық қызметті ұлғайту, ең алдымен еліміздің ішкі резервтерін жұмылдыру, шетел инвесторларына қолайлы жағдай туғызу арқылы тартымдылықты күшейту және көбірек тиімді пайдалану болып табылады.

Қазақстанның инвестициялық саясаты шетелдік, сондай-ақ отандық инвестицияны тартудың қажеттілігімен тікелей байланысты. Мысалы, Қазақстан шетел инвестициясы көлемі жағынан таяу шетелдер арасында, тіпті халқының саны мен жер көлемі жағынан бізді бірнеше орап алатын Ресейдің өзін артта қалдырып, бірінші орынды иеленсе, Венгриядан кейінгі екінші орында тұрды.

Инвестициялық қызметке Қазақстандағы Банктер делдал ретінде қатыса отырып, өздерінің инвестициялық қызметінде тиімді инвестициялық саясат жасауды жүзеге асырды. Банктердің инвестициялық саясаты инвестиция портфельін басқару бойынша стратегияны құру және іске асыру шараларын, қалыпты қызметті, табыстылықты арттыру, банк балансының өтімділігін қамтамасыз ету бағытында портфельді және тура инвестициялардың оптималды құрылымына жетуді білдіреді. Банктің инвестициялық саясаты банктің басқармасымен жасалады. Инвестициялық саясаттың басты элементтерінің бірі – банктің валюта-қаржылық портфельін, соның ішінде инвестициялық портфельін басқарудың тактикасы мен стратегиясын жасау болып табылады.

Қазақстан Республикасында инвестициялық саясатты жетілдіру үшін инвестициялық тартымдылықты дамыту керек, ал тартымдылықты күшейту үшін шетел инвесторларына қолайлы жағдай жасау керек. Мысалы, Ernst&Young компаниясының ресми сайтында жарияланған есеп те, Ұлттық банктің ресми хабарлауынша, 1993 жылдан бері елімізге тікелей инвестициялар есебінде 108 млрд-тан астам АҚШ доллары тартылған. Соның ішінде, игілікті инвестициялардың көпшілік бөлігі соңғы онжылдықта келгені айтылған. Тек қана 2009 жылдың қорытындылары бойынша, Қазақстан 19,5 млрд теңгеге қол жеткізді. Ал, бұл көрсеткішті 2000 жылға инвестициялар көлемімен салыстырғанда 7 есеге артық болған. Сонымен қатар зерттеу еңбекте инвестициялық тартымдылықты арттыруға ел Үкіметінің жаһандық қаржы дағдарысы кезінде ұлттық экономикаға көрсеткен қолдауы көбірек ықпал еткен. Жаһандық дағдарыстың отандық экономикаға айтарлықтай ықпал еткеніне қарамастан, жалпы алғанда 2009 жылдың қорытындылары бойынша, ІЖӨ-нің 1,2 %-ға ұғайған. Жұмыссыздық, инфляцияны ең төмен деңгейде ұстап тұруға ел Үкіметінің қолға алған шаралары әсер етті. Одан бөлек, бизнесті жүргізуге қатысты заңнаманы жетілдіруге бағытталған тұтас кешенді іс-шаралар жүзеге асырылды.

Негізінен Қазақстан Республикасының дамуына себепші болып отырған шетел инвесторлары екенін айқын айтуға болады. Демек, олардың біздің экономикаға көптеп инвестиция салуы үшін қолайлы жағдайлар туғызуымыз керек. Бұл жағдайлар келесідей:

Біріншіден, еліміздің бай табиғат қоры. Қазақстанның негізгі байлықтарының бірі – бұл оның пайдалы қазбалары. Қазақстан табиғи ресурстарының қоры бойынша әлемде 6-шы орында. Д.И. Менделеевтің химиялық элементтер кестесінің 110 элементінің ішінен Қазақстанның жер қойнауында 99 элементі табылған, 70 элемент барланған, 60 элемент өндірілуде және пайдаланылуда: мұнай, газ, уран, мырыш, вольфрам, боррит, күміс, қорғасын, хромиттер, мыс, флюориттер, молибден, алтын. Қазақстан Республикасының минералды-шикізат базасы 5004 кен орнынан тұрады, олардың болжамды құны шамамен 46 триллион АҚШ долларын құрайды. Қазақстан Республикасында мұнай мен газдың әзірге тек 160 кен орны барланған, ал өндірілетін мұнай қорлары 2,7 миллиард тоннаны құрайды. Бүгінгі күнгі Қазақстанда алтынның шамамен 300 елеулі кен орындары болжамдалған, олардың ішінен 173-і егжей-тегжейлі барланған. Қазақстан аумағында 100-ден астам көмір кен орындары барланған, олардың ең ірісі–қоңыр көмір қыртыстарының үлкен қуаттылығымен ерекшеленетін Екібастұз кен орны және 50 миллиард тоннадан астам кокстенген көмір қорлары мен Қарағанды көмір бассейні.

Екіншіден, мемлекетіміздің орналасу жағдайы қолайлы болып келеді. Қазақстан Еуразия құрлығының кіндігінде орналасқан, өз заманында қазақ даласының үстімен Ұлы

Жібек Жолы өткен. Азия-Тынық мұхит өңірін Таяу және Орта Шығыспен және Еуропамен жалғайтын негізгі құрлықаралық бағыттар Қазақстан жерімен өтеді. БРҰҚ (Бразилия, Ресей, Үндістан, Қытай) «төрттігіне» кіретін үш ел Қазақстанға жақын орналасқан: Ресей, Қытай және Үндістан.

Үшіншіден, еліміздің ішкі саясатының тұрақтылығы.

Қазақстанның әлемдік инвестициялық нарықтағы тиімді артықшылығы – оның ішкі саяси тұрақтылығы болып табылады. Мемлекет басшылығы әрдайым бұл мәселені ел дамуының басты арқауы деп таныды. Қазақстанның ішкі және сыртқы саясатының жемістілігінің жарқын белгісі – әлемдік қауымдастықтың еліміздің даму бағытының өміршеңдігіне сенім артуының нәтижесінде 2010 жылы Қазақстанның ЕҚЫҰ-ға төрағалық етуі болып табылады. 2010 жылдың желтоқсанында Астана қаласында өткен ЕҚЫҰ саммиті – посткеңестік кеңістік елдерінің тарихында орын алған ең ауқымды форум. Үстіміздегі жылы Қазақстан Орта Азия елдерінің ішінде алғаш рет Бүкіләлемдік Ислам Экономикалық форумын өткізді. 2011 жылдың ақпан айында Қазақстанды ЭЫДҰ (Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы) аймақтық бағдарламасының Басқарушы комитетіне мүше болуға шақырды.

Төртіншіден, елдің бизнес-климатының жайлылығы. Қазақстанда инвесторларға арналған жайлы бизнес-климаттың барлық тұстарына жіті көңіл бөлінеді: әкімшілік тосқауылдарды азайту және рәсімдерді жеңілдету, құқық қорғау жүйесінің және сот жүйесінің тиімділігін арттыру, кедендік және салықтық әкімшілік жүргізуді жақсарту.

Бесіншіден, инвесторлардың құқығының қорғалуы. Мәселен, Қазақстанда инвестицияларды көтермелеу және өзара қорғау туралы келісім-шарт жасасқан елдердің тізімдері: АҚШ, Литва, Түркия, Үндістан, Австрия Республикасы, Нидерланды, Ресей, Иран, Бельгия-Люксембург одағы, Польша, Армения, Иордания, Болгария, Румыния, Грузия, Қытай, Ұлыбритания, Сербия, Қырғызстан, Корея, Эстония, Венгрия, Словакия, Әзірбайжан, Малайзия, Германия, Финляндия, Тәжікстан, Катар, Греция, Франция, Өзбекстан, Кувейт, Испания, Чехия, Украина, Монғолия, Италия, Швеция, Египет, Пәкістан, Латвия, Швейцария, Израиль, Вьетнам.

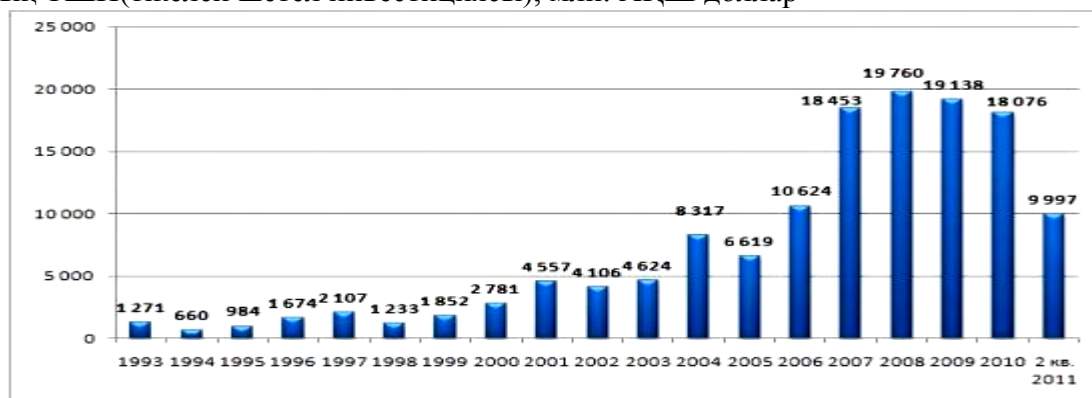
Алтыншыдан, Ұлтаралық компаниялардың қатысуы, яғни ірі бизнестерді жүргізу үшін жасалған қолайлы жағдайлардың арқасында Қазақстанға мультиұлттық және шетелдік компаниялар жұмыс істеуге келді.

Жетіншіден, тікелей шетелдік инвестициялардың көлемдігі байқалады.

Қолайлы бизнес-климат және саяси тұрақтылық тікелей шетел инвестицияларының Қазақстанға көп мөлшерде құйылуына мүмкіндік туғызды, 1993 жылдан бері Қазақстанға 136 миллиард АҚШ долларынан астам сомаға тікелей шетел инвестициялары тартылды. Бұл көрсеткіштерді төмендегі кестеден көруге болады.

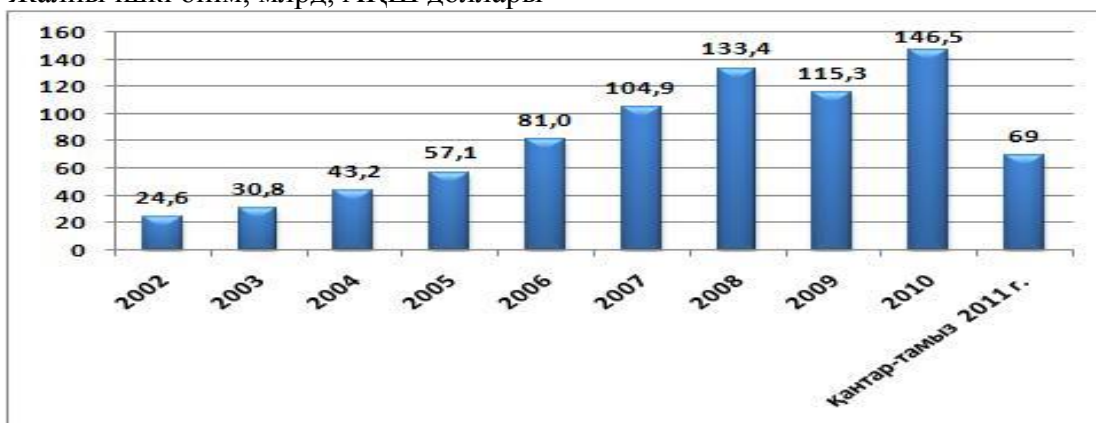
Барлық ТШИ(тікелей шетел инвестициясы), млн. АҚШ доллар*

(Мәліметтер ҚР статистикалық агенттігінен алынған)

Сегізіншіден, елде экономикалық өркендеу тұрақтылығы көрініс тапқан. Көреген саясаттың және тартылған тікелей шетелдік инвестициялардың арқасында Қазақстан экономикасының өркендеу қарқыны тұрақты болып отыр. Бұған мысал, соңғы онжылдықтың ішінде Жалпы ішкі өнім 8 есеге, демек, 17 млрд.-тан 146,5 млрд. долларға дейінгі көлемде өскен.

Жалпы ішкі өнім, млрд, АҚШ доллары

(Мәліметтер ҚР статистикалық агенттігінен алынған)

Тоғызыншы, Кеден Одағы елдерінің нарықтары. Нарығының сыйымдылығы шамамен 170 млн. адамды құрайтын Кеден одағына Қазақстанның кіруі инвесторлардың алдында республика аумағында инвестициялық жобаларды тиімді іске асыру үшін қосымша мүмкіндіктер туғызады және жаңа жетістіктерге жетелейді. Инвесторлар өз өнімдерін Белоруссия және Ресей нарықтарына кедергісіз жылжыта алады.

Оныншы, индустриалды-инновациялық даму. Қазақстанда индустрияландырудың базалық институционалды негіздері құрылған: экономиканың тұрақтылығын қамтамасыз ететін Ұлттық қор; Жаңа бағыттарды іске асыруға арналған мемлекеттің әлеуетін шоғырландыратын "Самұрық-Қазына" ҰӘҚ АҚ; әртараптандыру үдерісімен қатар жүретін даму институттары.

2010 жылы Үдемелі индустриялық-инновациялық даму жөніндегі 2010-2014 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарлама қабылданған, оның негізгі мақсаты экспортқа бағдарланған жаңа жоғары технологиялық өндірістерді құру, инфрақұрылымды дамыту, ұлттық инновациялық жүйені нығайту, жергілікті қызметкерлердің біліктілігін арттыру болып табылады.

Қорыта келе, жоғарыдағы қолайлы жағдайларды жандандырып, аталған іс-шараларды жүзеге асыру үшін, елімізге ішкі және шетелдік инвестицияларды тартуымыз қажет. Еліміз шетелдік және отандық инвестициялар тарту арқылы 20 жыл ішінде елеулі істерді атқарды деп айтсақ қателеспеген болармыз.

-
1. «Қоғам және дәуір» журналы № 7-2007
 2. Youtube.kz
 3. Қазақстан Республикасының Статистика агентігі.
 4. М.В Ивошин «Инвестиция. Организация управления и финансирования» //Москва, 1999 г.
 5. Инвестиционный рейтинг Казахстана // Официальный сайт ЗАО «Казинвест».

Қазақстан Республикасының инвестициялық тартымдылықты дамыту үшін, шетел инвесторларына қолайлы жағдай туғызуы қарастырылған.

В целях привлечение инвестиций в РК необходимо создание благоприятных условий для иностранных инвесторов.

The author considers the ways for development conditions for foreign investors in the Republic of Kazakhstan.

УДК 338.43.02

АГРАРНАЯ СИСТЕМА В США

AGRARIAN SYSTEM IN THE USA

Чуева А. Н.

A. N. Chuyeva

На основе посещения различных ферм, кооперативов и компаний агропромышленного комплекса, ознакомления с их деятельностью, а также личного наблюдения экономической ситуации в штате Колорадо появилась эта статья. Но в начале, немного о самой программе, по которой я прошла стажировку в Соединённых Штатах Америки в Университете Штата Колорадо в г. Форт-Коллинз.

Программа была создана в 1994 году. Главная сущность программы состоит в привлечение высококвалифицированных преподавателей ведущих сельскохозяйственных ВУЗов СНГ для стажировки в США на срок пять месяцев с целью содействовать участникам программы углубить знания и усовершенствовать преподавание предметов типа: экономика сельского хозяйства, маркетинг, агробизнес и аграрное законодательство в условиях рыночной экономики.